

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 .
Pe o lună . 2 .

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

O toleranță neiertată.

De Ioan Slavici.

Aceia dintre noi, care sunt câtuși de puțin orientați asupra celor ce se petrec împrejurul nostru, știu prea bine, că binevoitorii noștri stăruie toți fără deosebire să căutăm cu tot dinadinsul a ne împăca cu concetățenii noștri maghiari.

Răspunsul nostru e, că o voim aceasta cu toată inima, dar ne sunt zadarnice silințele de a face și pe fruntașii poporului maghiar să înțeleagă, că din lupta ce ni-o impun numai dușmanii noștri comuni pot să tragă folos.

Sunt multe și foarte învederate semnele, că și pe lângă maghiari stăruie binevoitorii lor să caute a se împăca cu noi.

Răspunsul lor e, că li-e peste putință să se înțeleagă cu fruntașii noștri, niște »agitatori« de profesiune, care-și dau silința să alimenteze nemulțumirea în masele mari ale poporului.

Știind, că noi înși ne spunem adevărul, nu ni se cuvine să afirmăm, că nu e adevărat ceea ce spun maghiarii: ne-am împăca și am lucra legați prin dragoste frățescă împreună, dacă n'ar fi și între noi, și între dânșii oameni, care fac înțelegerea peste putință, fiindcă sunt foarte de aproape interesați să trăim în vrajbă necurmată.

Intre dânșii sunt multele mii de aspiranți mai mult ori mai puțin lipsiți de destoinicie, care țin să aibă situațiuni ori să se bucure de beneficii și ar fi dați la o parte, dacă noi și maghiarii ne-am împăca. Aceștia se

agită, îi asmuță pe maghiari asupra noastră și iau atitudine amenințătoare îndată ce se ridică unde-va glasul pentru împăcare.

Intre noi sunt oameni de nimic, cari nici n'ar însemna nimic, dacă s'ar pune capăt învrăjbirii, nici nu sunt în stare să facă cuiva vre-un bine.

Sunt puțini și-i știm cu toții, încât arată și copiii cu degetul asupra lor.

Înțelegem, că guvernele după vremuri, strimtorate de o parte de stăruințele celor ce vor pacea, iar de alta de strigătele aspiranților, cari se tem de pace, neputând găsi între români oameni de oarecare valoare, se folosesc de acei câțiva neputincioși, căroro le-a creiat situațiuni și le pune la dispozițiune fonduri pentru ca să producă aparențele unei aderențe între români.

Nu înțelegem însă, ca românii să tolereze în preajma lor pe acești lăpădați de neam, care-și dau silința să înșele și pe maghiari și pe binevoitorii noștri comuni și-și petrec viața sădind vrajbe, care pentru dânșii e chestiune de conservare.

Noi oamenii cinstiți, care formăm clasa cultă română, nu vom primi niciodată o învoială, prin care ne-am înstrăina de masele mari ale poporului, din care am ieșit, și care nu vor renunța niciodată la dreptul lor de-a vorbi cu noi în limba părinților noștri, nu numai în viața particulară, ci totodată și în cea publică, pela judecătorii, și în administrațiune. Dela această poruncă a neamului nu putem să ne abatem fără-ca să ne facem urgisiți. Românii nu sunt nici țigani, care numai în corturile lor se folo-

sesc de limba părinților lor, nici evrei, care s'au folosit totdeauna și pretutindeni de limba poporului, din a căruia exploatare au trait, ci se socotesc trăind de-o potrivă cu maghiarii în țara lor.

Aceia, care judecă altfel, își batjocoresc neamul și nu mai țin nici la iubirea, nici la stima fraților lor: e chestiune de demnitate să ne depărtăm cu scârbă dela dânșii.

În timpul celor din urmă câțiva ani ei au înființat câteva fițiuci, în coloanele căroro-și bat joc de limba noastră și de felul nostru de a gândi: om lipsit de demnitate e românul, care ia'n mâna sa acele fițiuci și cetește româneasca pocită și înveninată din coloanele lor.

O cer aceasta și datoriile noastre cetățenești față cu tronul și față cu concetățenii noștri maghiari, cari trebuie să cunoască adevăratele noastre sentimente și să știe, că sunt niște amăgitori cei ce-și dau silința să producă aparențele, că românii pot să fie tratați și ei ca țiganii ori ca evreii.

Nu e vorba nici de ură, nici de dispreț, ci numai de atitudinea, pe care ni-o impune demnitatea personală.

Oamenii ca Burdea, Moldován Gergely ori Șeghescu pot să fie în relațiunile lor particulare, ca soți, ca părinți, ca rude ori ca prieteni, vrednici de toată stima; în viața publică însă ei sunt niște amăgitori, care stăruie mereu, ca guvernul să prigonească pe cei ce nu vor să se despartă de popor și să umple temnițele cu oameni sinceri și de bună credință, iar românilor le șoptesc

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

America în poezia noastră populară.

I.

Din vaierul strunelor doinei noastre a început a se desprinde și a se ridica plângerea tot mai lămurită a unui nou psalm de jale, răsărit din durerile și frământările sufletului românesc de aici din Ardeal. Astfel Biblia doinei, Biblia durerilor noastre, s'a sporit cu un nou capitol, un capitol în care se vorbește despre o jalnică pribegie a unor țărani năcăjiți. Ce credincios cronicar e doina noastră! Nici o frământare, o schimbare mai mare sufletească din viața neamului nu se poate furișa printre valurile vremii fără ca să nu se spovedească în glasul ei. Toate trebuie să treacă prin vaierul strunelor sale.

Glasul ei nu putea deci să nu se amestece și în frământările sufletești ale țaranului aruncat de porunca neiertătoare a vremii pe calea cea grea a pribegiei. Doina s'a dus cu cel pribeg ca să cânte și să plângă cu el. Ea înseamnă pentru totdeauna, în slave pline de lacrimi, o jalnică pribegie prin o lume străină a unor oameni năcăjiți. Din veac în veac va povesti doina celor ce vor veni, că ne-au stăpânit odată vremuri așa de vitrege și flămânde pe cari nu le-a mai putut sătura bogăția pământului și a plugului nostru.

În stihuri pline de jale va cânta doina aceste vremuri grele, în cari multe pluguri au înțelenit în brazda pământului negru, iar stăpânii lor, biruiți în lupta cea grea — și zadarnică — a traifului, au pornit cu grămada pe calea cea neagră

a pribegiei, ne mai putând trăi aici în vechea lor țară pe care au brăzdat-o cu plugul lor și au stropit-o cu sângele lor.

De bună seamă că vitregia vremilor pe cari le trăim, greutatea traiului, războiul tot mai îndârjit ce se dă azi în numele pâinii, sunt cauzele, cari îl smulg pe românul nostru dela casa și pământul lui, și îl împing în lumea cea largă ca să-și găsească »țară de trăit«. Acest adevăr vorbește în glasul doinei:

»Foaie verde de negară
Arză-te focul de țară
C'atâta m'ai năcăjit
Până ce m'am hotărit
Să-mi fac carte și să plec
Ca de tine să mă scăp«.

Dar această hotărîre pronunțată a țaranului nostru, de »a-și face carte« de pribegie, n'a putut răsări numai așa dintr'odată în gândul lui. Ea s'a infiripat din o luptă întreagă ce a purtat-o țaranul cu năcazurile și greul vieții. Frământările și sgomotul luptei acesteia încă a pătruns în o seamă de doine mai nouă în cari greutatea și truda zilelor noastre au căpătat o notă tot mai lămurită și mai jalnică.

Ce vaier dureros intrupează aceste cântece neșpus de jalnice:

»Aio Doamne ce să fac
Că mi-a dat baiul¹⁾ de cap
Și nu știu cum să-l desfac«.

Sau:

»Relele arză-le focu
Tot la mine-și află locu

¹⁾ năcazul.

De mă 'ngălbenesc ca focu.
Relele arză-le para
Tot la mine-și află țara
De mă 'n gălbenesc ca ceara«.

Sau:

»Toată lumea are rău
Nime n'are cât am eu.
Dela alții se mai gată
Dela mine niciodată«.

Sau acest cântec în care țaranul își reamintește cu drag de vremile mai bune, mai senine din trecut:

»Sărac bine de demult
Mult mă mir ce te-ai făcut
Că'n crășmă nu te-am beut
Nici în târg nu te-am vândut«.

Din această luptă îndărătnică cu »relele«, cu greul vieții, țaranul se pare că se retrage biruit, căci el cântă:

»Până vine binele
Rău'ți mănca zilele«.

Astfel apăsător și biruit de greul traiului, iată-l pe țaranul nostru frământat de porniri nouă. A văzut el că spre America încep a »curge riuri de oameni« și iată-l și pe el într'o bună dimineață luptându-se cu îndoiiala și ispita pribegiei:

»Mult mă 'ntreabă inima
Dragă-mi-i America«.

»Ciocârlie, ciocârlie
Ce'mi tot cânti de pribegie
Când tu știi că plugul meu
Mi-i altar și Dumnezeu«.

mereu la ureche: »Vedeți ce pat cei ce nu merg cu noi, care știm să ne facem treburile!? Nu e altă mântuire decât să facem și noi ca țiganii și ca evreii.«

Departe dela noi asemenea amăgitori!

Cel ce vrea să fie stimat, să se stimeze, înainte de toate însuși pe sine și să nu se însoțească cu oameni de rea credință.

Vizita prințului moștenitor la Sinaia amânată. »Südslawische Korrespondenz« anunță că vizita prințului moștenitor Francisc Ferdinand la Sinaia a fost amânată pe ziua de 1 Iulie.

Expoziția jubilară a Italiei și Austro-Ungaria. Ieri d. Aehrenthal, Bienerth și Wekerle au avut în Viena o consfătuire asupra participării monarhiei la expoziția jubilară a Italiei în anul 1911. Miniștrii au hotărât că monarhia va participa la expoziție. Prin hotărârea asta s'a înlăturat un incident neplăcut care turbura bunele relații dintre monarhie și Italia.

Tratatul de comerț austro-român. În consiliul imperiului a fost depus ieri proiectul de lege prin care guvernul austriac primește autorizația de a pune în mod provizoriu în vigoare tratatul de comerț austro-român și de a încheia tratate de comerț cu statele balcanice, cari de asemenea să fie puse în mod provizoriu în vigoare, după sfârșirea negocierilor.

Limba ungurească în Bosnia. În cercurile politice ale Croaților din Bosnia se proiectează a se pune în noua dietă bosniacă chestia limbii ungurești în discuție. Ministrul de comerț al Ungariei, d. Kossuth a adresat căilor ferate bosniace mai multe acte oficiale în limba ungurească și croații din Bosnia vor să protesteze cu energie împotriva acestei încercări de a introduce limba ungurească în Bosnia.

O broșură italiană agitând împotriva triplei alianțe. O broșură senzațională a apărut ieri la Roma, întocmită afirmativ de un distins bărbat de stat italian, care a fost odinioară și ministru de marină. Broșura poartă titlul

1912 și e scrisă cu o pronunțată tendință anti-austro-ungară. Se spune în aceasta broșură ca un războiu crâncen și inevitabil va izbucni în 1912 între Italia și Austro-Ungaria. Până la 1912 puterea navală a monarhiei Austro-Ungaria va covârși pe cea a Italiei, când apoi monarhia va încerca să-și realizeze aspirațiunile cu privire la marea Adriatică, asigurându-și o egemonie deplină. Urzitorul acestui plan, ce numai prin sângeroase războaie va putea izbucni, e moștenitorul de tron, archiducele Francisc Ferdinand. Germania se va conforma întru toate dorințelor Austro-Ungariei, fiindcă interesele lor sunt identice în Balcani și astfel Germania nu va întinde nici cel mai neînsemnat ajutor italienilor.

Autorul broșurei agită în consecință pentru înarmarea grabnică a Italiei și pentru votarea cheltuielilor noilor vase de război, a căror construire a fost pusă în perspectivă de către guvernul italian. În acest scop bugetul marinei va trebui să sporească la 200 milioane și pe deasupra să se acorde guvernului credit extraordinar de 1500 milioane. Dacă Italia va ieși zdrobită din război, ea va trebui să plătească Austro-Ungariei în despăgubiri de război o sumă cu mult mai mare, — scrie anonimul autor al broșurei.

Ziarele comentează cu multă rezervă broșura. Organul guvernului *Popolo Romano*, declară că autorul broșurei n'a putut să fie cândva ministru de externe, — deoarece tonul broșurei va convinge și pe cel mai impresionist cititor, că ea n'a fost scrisă decât din îndemnul senzațiilor cu orice preț.

Situația politică.

Primul ministru Wekerle a fost primit ieri în audiență de către M. Sa. Audiența aceasta era așteptată cu multă nerăbdare. Se credea, că d. Wekerle cu această ocazie sau va anunța demisia cabinetului, ceace ar fi însemnat o limpezire a situației, sau va veni cu propuneri nouă, cari se poată fi primite și de coroană și de partide. Nădejdele acestea însă nu s'au împlinit. Audiența dlui Wekerle a avut iarăși un caracter pur informativ.

Cu mai multă încredere sunt așteptate audiențele dlor Andrassy și Kossuth, cari vor avea loc în săptămâna viitoare pe Miercuri.

Deocamdată însă nu se ivește nici un moment nou, care să prevestiască o rezolvire pașnică a crizei. Și în Budapesta și în Viena, situația politică e judecată cu mult pesimism. E interesantă părerea unor ziare din Viena, cari susțin, că între împrejurările date pacea nu poate fi asigurată decât tot cu ajutorul coaliției, care va rămânea și pe mai departe la putere. De concesiuni naționale însă nu mai poate fi vorba.

Intre multele combinațiuni amintim, că mai ales ziarele vieneze se ocupă de planul unui ministeriu de funcționari. Dar e foarte puțin probabil, ca ideea aceasta se preocupe mai serios pe factorii politici.

Audiența dlui Wekerle.

Ieri la ora 1 primul ministru Wekerle a fost primit de M. Sa în audiență privată. Cu această ocazie, d. Wekerle i-a dat M. Sale informații amănunțite asupra situației politice, spunându-și și dsa părerea cu privire la criză. Drept rezultat al acestei audiențe este că domnii Andrassy și Kossuth vor fi primiți și ei de M. Sa în săptămâna viitoare. Ziua nu este fixată încă.

Cu o cale d. Wekerle a declarat M. Sale, că actualul cabinet nu mai poate rămânea, deoarece toate încercările lui de a găsi o soluție sunt zadarnice. Firește, demisia formală a cabinetului va urma numai după audiențele dlor Kossuth și Andrassy. E probabil, că M. Sa va numi în curând un cabinet de tranziție. Datoria acestui cabinet ar fi să caute o apropiere între coroană și parlament. Indată ce se va fi achitat cu succes de datoria asta, el va trebui să plece. Se înțelege, că un astfel de guvern imparlamentar va fi numit numai în caz extrem, când nici Andrassy și nici Kossuth nu vor veni cu vre-o propunere nouă, care să se poată realiza.

Prințul de coroană la Impăratul.

Indată după d. Wekerle, a fost primit și prințul de coroană în audiență la Impăratul. Audiența prințului de coroană se aduce în legătură cu criza unguriscă, și face mare senzație pretutindeni. Prințul a petrecut mai mult ca de obicei în cabinetul de lucru al M. Sale. Ziarele din Viena scriu, că moștenitorul tronului e de părerea să se numiască un guvern de tranziție.

Ca un curiosum amintim că și contele

În această luptă cu invidia, neagra pribegie, ajutată de dușmanul cel neînving al românului, de sărăcie, a ieșit biruitoare.

Vitrega sărăcie îl zmulge din pământul și moșia lui:

»Că de rău și năcăjit
Satu mi-l'am părăsit
Și'n țări strine¹ am pornit«.

Dar să fim drepti. Poate că în gândul celui osândit să apuce calea pribegiei a început a se strecura și nădejdea că în aceea lume »nouă« se va întâlni cu oameni și vremuri mai bune ca cele de aici. Această nădejde o cântă el — cu o amară aluzie la stările de aici — în versul:

»Că'n țara dolarilor
Au oamenii Dumnezeu
Nu numai vegrehaitău²«

Din aceste frământări se încheagă în gândul românului acea »hotărâre« pronunțată »de-a'și face carte«:

»Să-mi fac carte și să plec
Ca de tine să mă scap.«

¹ În tinutul nostru din acest cuvânt precum și din toate derivatele lui »a« a dispărut: »strin«, »strinătate«.

² executor portărel.

Indată ce această hotărâre se apropie de realizare glasul doinei devine tot mai jalnic. În glasul ei plânge acum omul biruit de o »urșită neagră«, care îl despărțește de pământul lui:

»Eu mă duc și'mi las și țara
Arde-mi inima ca para
Eu mă duc și'mi las și locu
Arde-mi inima ca focu«.

sau:

»Năcăjit îi omu-atunci
Când își dă boii pe junci
Și vacile pe juninci
Și se duce de pe aici.«

Plecarea acestor oameni în »străinătate« e o zi de jale pentru întreg satul. La noi în Munții-apuseni unde emigrarea în America e la ordinea zilei, mi s'a dat prilejul să văd astfel de plecări. În asemenea clipe nu este inimă care să nu se înduioșeze. Am văzut flăcăi în floarea vieții, cari cu câteva zile înainte de plecare, întâmpinau bocetul muierilor cu zîmbetul nepăsării și al bărbăției, dar cu cât se apropia momentul despărțirii deveniau mai tăcuți, mai gânditori. Din mișcările lor obosite, din vorba lor stânsă, din întreaga lor înfățișare puteai cefi durerea ce fierbe

în sufletul lor. Ei pășesc înainte târați par'că de valurile unui șuvoiu neiertător.

Ultimul punct din această scenă de jale — despărțirea și plecarea — e stropit cu picuri de lacrimi ai celor ce se duc și ai celor ce rămân. Această amarăciune și durere sufletească zugrăvită în fața și în toate mișcările celor ce pleacă e foarte naturală. Nimic nu poate fi mai sfâșietor pentru sufletul țaranului nostru decât a'î despărți de casa, de pământul lui, de tainele naturii, cu cari a legat în curgerea vremilor o frăție atât de intimă. Cum să nu fie amarăt românul nostru când se vede acum silit a-și schimba chiar și strămoșescul său port? Toate l'au părăsit, de toate a trebuit să se despărțească țaranul nostru, dar un tovarăș de drum, o singură mângâiere a rămas cu el: doina cea dulce tremură și mai departe acolo în fundul inimii. Acest tovarăș — cel mai credincios al țaranului — nu-l părăsește ci se duce cu el, în lume ca să cânte durerea străinătății. Această doină infiripează cu ocaziunea plecării jalnice cântece, ca:

»Noi plecăm și vă lăsăm
În străini ne depărtăm
Noi plecăm în țări străine
Nu ne mai cunoaște nime«.

Vânzare - lichidațiune încuviințată prin lege.

Am onoare a face cunoscut atât on. public din oraș, cât și din provincie, că în pră-

vălia mea de lampe, sticlărie și porțelan voi aranja

vânzare-lichidațiune.

Deoarece toate obiectele se pot căpăta foarte

ieftin și pe lângă serviciu prompt și conștiințios Roagă binevoitorul sprijin

özv. Sütő Józsefné
(Urbán E.)

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 478.

nunte asupra acestor zile pline de însuflețire și de muncă folositoare pentru neam.

Adunarea »Solidarității«.

Adunarea generală a însoțirii băncilor românești s'a ținut Luni și Marți înainte de prânz, a doua și a treia zi de Rusalii.

Mai mult de jumătate din băncile înscrise în »Solidaritatea« au participat prin reprezentanții lor.

Intre chestiile mai importante a fost regulamentul revizorilor-experti prezentat de direcțiune. Regulamentul fixează scopul (controlul băncilor federate în »Solidaritatea«) drepturile și datoriile revizorilor experți, revizuirea administrației, a inventarului, bilanțului, a ramurilor de operații și raportul revizorilor.

Direcțiunea a mai propus un chestionar pentru revizorii experți.

S'a făcut pe urmă complectarea direcțiunii. Direcțiunea se alcătuiește din dd. Partenie Cosma, Romulus Cărăbaș, Ioan I. Lăpădatu, Dr. Coriolan Papp, Constantin Popp și Sava Raicu. Cei sortiți dd. Partenie Cosma și Rom. Cărăbaș au fost realeși.

Intregirea revizorilor experți s'a amânat și a rămas ca direcțiunea să i numească în caz de nevoie din propria ei hotărâre.

Toate propunerile direcțiunii au fost adoptate cu unanimitate și însuflețire.

A fost o idee nimerită a »Casei de păstrare« de a invita »Solidaritatea« aici. Am putut constata progresul neconținut al acestei însoțiri care deși tinăra dovedește că va ajunge o organizație puternică, o corporațiune de folos real și pozitiv în viața noastră. Foloasele ei o vor avea întâiu băncile noastre, căci asociinduse primesc dela »Solidaritatea« sfaturi date de persoane pricepute și prin controlul ce se exercită asupra lor au o garanție de siguranță și le crește creditul încât toată viața băncilor noastre se așează pe temelii nouă și mai sănătoasă.

Cât pentru public, el câștigă, căci depunerile lui sunt mai sigure plasate și controlate.

Concertul și slujba divină.

A doua zi de Rusalii seara a avut loc un frumos concert al corului din Săliște sub conducerea dirigentului învățătorul Crișan, corul a cântat bucăți românești.

Ziua a treia de Rusalii, după terminarea adunării »Solidarității« la 11 ore a. m. publicul s'a dus la biserica ortodoxă unde protopopul Dr. Stroia a ținut o frumoasă cuvântare, vorbind despre »Casa de păstrare« din Săliște care a lucrat și contribuit atât de mult pentru scopurile culturale și bisericesti prin organizația fericită pe care i-au dat-o întemeietorii ei, în deosebi fie țertatul Ion Maxim.

Jubileul »Casei de păstrare«.

Dela sfânta biserică tot publicul a mers în locaia școlii din Săliște unde »Casa de păstrare« banca din Săliște a serbat jubileul ei de 25 de ani. Săliște, e un puternic centru economic românesc, prin faptul că locuitorii ei au un spirit comercial mai dezvoltat decât ori unde între români. Ei s'au răspândit asupra Ardealului și Munteniei întregi, ducând priceperea și hărnicia lor practică negustorească pretutindeni. »Casa de păstrare« e banca acestor comercianți sălișteni. Ea e una din băncile noastre cu prosperitatea și circulația cea mai mare, dar ea a jertfit și sumele cele mai mari din venitul ce a realizat pentru scopuri românești și e o fală și un izvor de putere economică al acestui ținut.

Președintele Dr. Calefar a deschis adunarea salutând cu căldură pe reprezentanții »Solidarității« cari erau toți de față, apoi pe membrii și acționarii »Casei de păstrare«.

D. profesor Dr. Ioan Lupaș, un fiu al Săliștei, a cetit o conferință făcând istoricul Casei de păstrare. A fost o conferință la un înalt nivel, scrisă cu priceperea și frumusețea de care numai conferențiarul e capabil. A fost aplaudat cu însuflețire.

Adunarea a hotărât să tipărească tească gratuit această conferință tut însoțite precum și membrilor și oas

A vorbit pe urmă d. protopre' Acest harnic și înțelept român a rintă liberă despre problemele și lor românești. Conferința a fost unui studiu amănunțit și potrivit vieții economice românești. A

Adunarea generală a Casei c m lte hotărâri de interes român publică mai târziu.

Banch

După adunare oaspeții s'au a comună oferită de »Casa de p toastat președintele Calefar, dd Dr. Nicolae Comșa, Sava Raic și Ioan Lăpădatu.

În ziua întâie și a doua oas jocul atât de frumos al popoi unde pitorescul costum săliștea lumea. A stăpănit o veselie se

Serbările au lăsat impresia putință și oaspeții număroși au siile cele mai frumoase, și înă știința unei munci rodnice și bu gresul nostru economic și cultural.

INFORMAȚIUN

ARAD, 4 Iunie n 1909.

— **Gimnaziul din Brad.** Alaltăieri în ziua sșilor Constantin și Elena s'a întrunit reprezentanța gimnaziului din Brad. Interesul viu al obștei s'a manifestat în numărul cel mare al reprezentanților cum de mult nu s'a văzut în Brad. Din Arad a participat ca membru al reprezentanței păr. protosincel Roman R. Ciorogariu. S'a luat între altele hotărârea de-a pregăti planurile pentru zidirea noului palat gimnazial pe un loc admirabil și cu nespuse avantajii igienice. Demersurilor pentru clădirea gimnaziului le premerge vestea îmbucurătoare ce avem să semnălăm lumii românești îngrijate de cearta ce s'a ivit între corpul profesoral, care amenința și existența școlii, cum că s'a restabilit pacea în sânul corpului profesoral. Ea va fi piatra fundamentală cea mai trainică a noiei clădiri. D-zeu să lumineze mințile oamenilor ca să ducă în sfârșit la izbândă idealurile acelora cari au întemeiat acest gimnaziu.

— **Osânda d-nei Vlad.** Într'un număr trecut al ziarului nostru scrisesem și noi că d-na Anuța Vlad își va începe osânda de o lună la 1 Iunie, în temnița din Vaș. Acum ni-se comunică că d-na Vlad nu a intrat în temnița la 1 Iunie, ci a cerut ministrului învoirea de a-și putea împlini pedeapsa în alt stabiliment similar. Sentimentele de cavalerism ale ministrului la tot cazul sunt puse la grea încercare.

— **Crucea lui Iancu restaurată** Cetim în »Libertatea« că I. P. S. Sa mitropolitul Victor Mihăli din Blaj, care după sfărâmarea pietrii de pe câmpul libertății a ieșit însuși la fața locului, a rânduit ca sfânta crucea lui Iancu sfărmată de mișei necunoscuți în mii de bucăți, să se ridice iar, pe cheltuiiala I. P. S. Sale, dar tot din bucățile și sfărâmaturile ei. Astăzi crucea e pusă iar pe locul ei, cu mult mai frumoasă, ca în trecut, și cât de curând ea va fi sfințită.

— **Studentii din Iași și expulsarea d lui Iorga.** Studentii universitari din Iași au hotărât să fie un mare meeting de protestare Duminecă, în sala Pastia, contra procedurii autorităților austriace față de d. N. Iorga, care a fost oprit să treacă granița la Suceava.

... lui Tu-
... ara noastră,
și de-acolo e ușor. Cîteva zecimi de mii de coroane din casa partidului, vre-o sută-două pînă în 5—600 de jandarmi (aici numărul variază după treapta mai mare sau mai mică a ticăloșiei »trădătorilor« și »afșătorilor naționaliști«) și cît pentru rest, se îngrijesc ei notarii, suprefecții, pădurarii, finanții, jandarmii, jurații, cantonierii dela căile ferate și ce or mai fi, întreaga oaste bine organizată și împărțită de slujbași, cari doar de-aceia sunt plătiți ca să »convingă« pe alegători și să-i »ferească«, mă rog, de teroarea și »afșările« nebune ale »agitatorilor fără suflet.«

Astfel te pomenești »deputat« patriot, reprezentînd cercul Fundu-Văii sau Preina printre romîni, slovaçi sau ruteni. Aci te impui atențiunii miniștrilor întîmpîndu-i totdeauna între cei dințiu cînd vin la ședința camerei, interesîndu-te cu tot de-adînsul de starea scumpei sale sănătăți, întrebîndu-l totdeauna de cea mai nouă fază a podagrei sau reumatismului ce are și potrivîndu-te ca din întîmplare drept în fața lui, cînd îi aplauzi unul din minunatele-i discursuri, ca să nu te piardă din vedere.

Dar anii trec, deputăția e lucru nesigur, și te pomenești că »afșătorii« totuși ar putea să-ți smulgă mandatul . . . Se apropie sfîrșitul epocii de legistativă, trebuie să te îngrijești deci de o nouă căpătuială. Iată s'a găsit: un post de notar public este vîcant tîndeva. Tu, patriot cu protecții și prieteșuguri printre miniștri, înlături fără greutate pe ceilalți aspiranți și iată-te pus în pîine...

Povestea asta veche și veșnic nouă ne vine în minte cetînd că încă un deputat ungur, care s'a silit cu mult succes să rămîie necunoscut în cercurile cele mai largi, a fost numit notar public. Este d. Dr. Várady Imre pe care guvernul l'a răsplătit pentru lungă-i și stăruitoarea-i făcere în cameră, numîndu-l notar-public în Becicherecul-mare din Torontal.

— **Chestiunea băncii agrare din Boemia în camera austriacă.** O ședință viu agitată a avut ieri loc în camera austriacă. Fiind a se pune la vot propunerea de urgență a deputatului Sustersic, în chestiunea băncii agrare din Boemia, și temându-se guvernul că va fi adoptat în textul ei original, — foarte agresiv față cu intențiile guvernului ungar, — a amânat votarea pe săptămîna viitoare. S'a încins totuși o aprinsă discuțiune în jurul propunerii deputatului ceh Kalina, care fiind pusă la vot a întrunit majoritatea voturilor.

Opoziția însuflețită de acest succes a izbucnit în aplauze. În partide domnește mare agitație și se crede că situația guvernului s'a agravat mult în Reichsrat. Ministrul de finanțe, Bilinski și-a anunțat demisia.

ăcătuș dela o școală de meserii. S'au de martori.

bandă e Kinyo Cukojemski (de 19 eu, e fiul unui lăptar bogat; N. din școala pregătitoare de învățători, t în pușcărie pentru furt, e fiul St. Welyczko (20 ani), din aceeași ik și Drozdowski (18 ani) din li- rului dela Borszczow. Ceilalți 4 ile furate. Toți sunt ruțeni din bogate. Al. Homik, învățătorul, tei. Acum a fugit, nu se știe ani și zicea că-i dă pentru sco- re, dar, în adevăr, îi punea bine

arat vinovați pe doi dintre acuzați la închisoare de 4 ani și 14 luni. achitați.

at loc de recreare al Aradului.

os luminată a chioscului lui Gyula din parcul Baross, ie, muzica militară a regimen- g. No. 33 de infanterie va da o e serată de elită.

ent: Alexandru Zellner.

nceputul la 8 ore seara.

clărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux it de china se pot procura pe lângă prețuri de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul anai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisalate 72 cr. Vă rugăm să fiți atenți la firmă.

x >Tokio< extirpător de băătăuri. Se poate folosi cu succes contra băătăurilor (la picioare), negeilor și contra scortoșării pielii. După o folosire de 2 zile ne scăpăm de durerea băătăuri- lor. — 1 dosă 50 fil. Pentru 60 fil. se trimite francat. Adresa: Tömöri Antal, Cegléd, 1 ke- rület.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 3 Iunie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Mai 1909	29.60—30.25
Grâu pe Oct.	25.92—25.94
Secară pe Oct.	20.16—20.18
Cucuruz pe Mai	15.46—15.50
Cucuruz pe Iul	15.76—15.78
Ovăs pe Mai	16.06—16.08
Ovăs pe Oct.	15.62—15.34
Rapiță pe Aug.	30.65—31.—

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa	30 K. — 30 K. 60 fil.
Din comitatul Albei	29 > 40 29 > 50 >
De Pesta	29 > 20—30 > — >
Bănățenesc	30 > 60—30 > 80 >
De Bacica	30 > 50—30 > 70 >
Secară de calitate I	19 > 90—20 > 20 >
Secară de calitate mijloc.	19 > 60—19 > 80 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 > 50—16 > 80 >
> > calitatea a II.	16 > —16 > 40 >
Ovăs >	I. 17 > 50—17 > 55 >
> >	II. 17 > 30—16 > 40 >
Cucuruz	15 > 70—15 > 80 >
Tărățe	11 > 40—12 > — >

chimis.

Windsor.

stabilimentele științifice ale capitalei. Lis a pus la îndemână pentru experiențe instalațiile cele mai nouă și mai costisitoare. Se vor ține lecții despre 107 chestii din chimia organică și 67 din cea neorganică. Se ține seamă de chestia științifică și de cea practică.

— **Rugare.** Toți cari au primit lozuri de ale reuniunii învățătorilor, sunt rugați să admini- streze subsemnatului prețul lor, în termen de 8 zile. Comloșul-mare, 2 Iunie 1909. Iuliu Vuia, președintele reuniunii.

— **Sosirea misiunii turcești la Viena.** Se anunță din Viena: Misiunea specială turcească trimisă spre a notifica împăratului urcarea pe tron a noului sultan a sosit ieri la șase seara și a fost primită la gară de un escadron de ca- valerie, pentru serviciul de onoare de cătră per- sonalul ambasadei turcești. Membrii misiunii au fost conduși la Hofburg spre a fi găzduiți la palat, ca oaspeții împăratului.

— **Biblioteca Academiei române.** În luna Aprilie 1909 s'au consultat 2617 volume și bro- șuri tipărite de cătră 941 cetitori 164 manuscrise, 2613 documente, 23 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 121 cetitori. Colecțiunile bi- bliotecii au sporit în această lună cu 496 vo- lume și broșuri, 169 numere de reviste române, 268 reviste străine, 10 volume manuscrise, 712 foi volante și 3 monezi. Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și de'a 1 la 6.

— **O banda de hoți din studenți.** În Ko- lomea, Galiția, a avut juriul de judecat o bandă de studenți care a săvârșit o mulțime de hoții: erau doi din liceu și doi din școala pregătitoare de învățători. Iși făceau isprăvile mascați și înar- mați cu revolvere, puști, pumnale; ba aveau și zale. Din bandă mai făceau parte un învățător sătesc, un proprietar de lăptărie, femeia acestuia

Fond. în a. 1891. **Cele mai bune**

Oroloage de turn

le pregătește

NADLER A.

urmașul lui

LEUTWYLER F. E.

Budapesta, VII., strada Kazinczy 28.

Execută și invențiuni.

— Preț-curent și prospect gratuit. —

Acei cari se vor provoca la ziarul „Tribuna” primesc favor.

Concert, petreceri.

— *Concert școlar.* Direcțiunea școalei popo- rale ort. române din Ecica română invită la con- certul școlar ce se va ține Marți în 8 Iunie n. d. a. sub conducerea dlui învățător Ștefan Ștefu.

Poșta Redacției.

Dlul P. F. Alegeși ceva din >Biblioteca Tea- trală<. Se găsește la oricare librărie românească. Bună ar fi >O ședință comunală< de Gh. Stoica. Sau vre-o comedie de-a lui Alexandri, de pildă >Cinel-Cinel<.

Dlul Ioan Prodan în M. Uioara. Articolul de care ne spuneți, nu l'am primit. Mai scrieți-l odată. Mulțumim.

Redactor responsabil Constantin Savu.

>Tribuna< institut tipografic, Nichin și cons.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romaniceă și sănatoasa.

Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție di- recțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Apa mi- : aerală: **Phönix din Buziaș**

înviează, vindecă. La boalele de ri- nichi și bășică, la boalele de aprindere în- vechite a rinichilor, contra formării pietrii și nisipului în bășica urinului, la boalele acute de laringe și de plămâni are efect excelent. — Recomandată de medici. —

Depozit general la firma:

Pollák József

Arad, József főherczeg-ut 11.

Contra pistruielor și alunițelor

să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoë

original a lui KÁRPÁTI,

fînd unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 doze se expediază franco. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15**; precum și dela drogueriile și par- fumeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12.

Să nu folosiți și să nu primiți numai cremă de lapte benzoë a lui Kárpáti, prețul 1 cor și săpun de lapte benzoë, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistor...

Prețul de exclamare e 32701 cor. 78 fil.

Licitațiunea minuendă se va ținea în Nădlac...

Ofert se poate face numai pentru toate lucrările zidirii.

Planul și specificul de spese, precum și condițiile edificării...

Cel mai târziu cu 24 de ore înainte de țineca licitațiunii...

Contractul pentru întreprinzător e deobligător după subscriere...

Comuna bisericească își susține dreptul a vedea edificarea...

Nădlac, în 31 Maiu n. 1909.

Comitetul parohial gr. or. român.

ANUNȚ.

Din 15 Iunie st. n. se află de închiriat la Lipova...

Deslușiri dă Administrația »Tribuna« Arad.

Se caută

un tânăr român neînșurat cu diplomă de notar comunal...

CHIORANA

Institut de credit și economii, soc. pe acții Șomcuta-mare. — Nagy-Somkut.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de jurisdconsult și avocat...

Condițiunile se pot vedea în orele oficioase biroul institutului.

Cererile în cari să se accentueze, că reflecțiuni cunosc condițiunile...

Șomcuta-mare în 2 Iunie 1909.

Direcțiunea.

AVIZ!

Din partea unei societăți de asigurare bine acreditate se caută

funcționari volajori

vârșati în afaceri de asigurare, pentru serviciu extern...

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșală...

Ziarul nostru roagă pe onorat public să ia cererea prețurilor...

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote...

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea...

STEHLIK LAIOS atelier de violine și harmonice.

Budapesta VIII., József-körut 71.

Recomand bogatul meu magazin de produse proprii: violine de concert...

Table listing Harmonice and Violine models and prices.

Cel dintâlu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în Kolozsvár...

Cancelaria și magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Filiale: Nagyvárád, Nagyszében, Déva și Bănpatak.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt“

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesse între ele. Pentru trăini-ia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. — Comanda se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt“ Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Telefon: Sas-szálloda.

Telefon: Sas-szálloda.

Vă rog ca renumita mea prăvălie și atelierul să nu-l confundați cu altă fi. mă! —

KEPES ELEK pregătitor de bandaje și mânușer

Oradea-mare (Nagyvárad)

— Sas-szálloda-átjáró (Passage). —

În atelierul meu pregătesc bandaje de surpătură la cazurile cele mai complicate, bandaje de pân-teci, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de branșa aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanță.

Cearșafuri și perini din piele de cerb, precum și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mânușilor și orice reparație.

Odăi de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

— cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. —

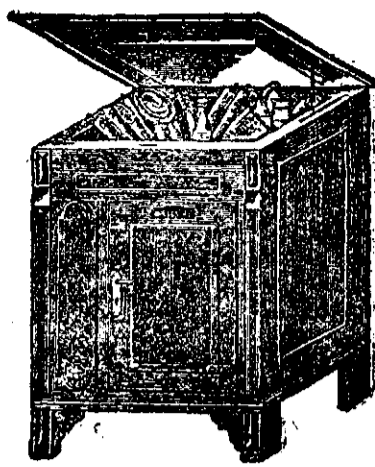
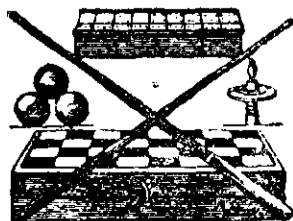
La cumpărarea articilor femeiești serviciu prin femei.

Weisz Géza

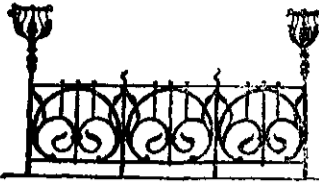
fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde. Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum“ și pănuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

Fondat în anul 1873.

Seemann József

lăcătuș tehnic

fabricant de mobile de fier, foiu de suflat și dulapuri de gheață

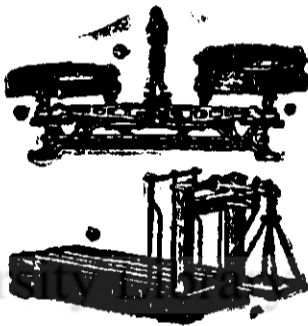
în Cluj (Kolozsvár) str. Malom nr. 20. (Casa proprie.)

Recomandă hotelierilor, măcelarilor și în gospodăria casei dulapuri de gheață dela 32 cor. până la 500 cor.

lăcătarilor și faurilor foi de suflat excelenți.

măcelarilor, morarilor, comer-cianților și domniilor

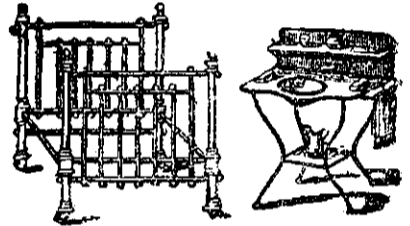
cântare zecimale și centimale și cântare-poduri în diferite mărimi.

Lucrul bun nu e scump.

Serviciu prompt.

Vă rog să fiți atenți la firma!!

Unicul mijloc pentru conservarea

frumsetei femeiești

este

CREMA DE VIORELE a lui Erös.

Crema aceasta în timp scurt face să dispară pistruele, petele de tot felul, sgrăbunțele și orice afecțiuni ale pielii. Pielea chiar și la persoane mai în etate devine curată, frumoasă și catifelată. Nu conține nici mercuriu, nici plumb. Ne fiind unsuroasă se poate folosi și ziua. Prețul unei tegle 1 cor. SAPUN DE CREMA DE VIORELE 80 fl.

Pudra de vioarele a lui Erös

absolut nevătămătoare și e cea mai plăcută pudră a publicului inteligent. Prețul unei cutii 1-20 e.

Regulatorul de păr Carborin a lui Erös.

În scurt timp părul își va căpăta culoarea și luciul original, și totodată împiedică căderea părului. E compoziție absolut revătămătoare. Prețul unei sticle 1-20 cor., a unei sticle mari 2 cor.

Șpirtul aromatic pentru păr a lui Erös

curăță pielea capului, întărește rădăcinile părului, nimicește mătreața și împiedică căderea părului. Prețul unei sticle 1-20 cor.

Pomada Tanochinin a lui Erös

este un mijloc neîntrecut, nu numai că întărește părul, dar îi dă luciul frumos și îl face elastic. Prețul unei tegle 1-20 cor.

„SUDIN“ a lui Erös

după o mică folosire oprește total chiar și asudarea cea mai înrădăcinată. Mijloc excelent contra asudării picioarelor și mâinilor. Prețul unei sticle 1 cor.

Să vă păziți de imitațiuni!

După trimiterea banilor anticipativ prin poștă sau cu rambursă expediază:

Erös Aladár, farm. la „Holló“ în Déva Nr. 4.